

Samråd om viktiga vattenfrågor i Norra Östersjöns vattendistrikt

Inbjudan från Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns vattendistrikt
Svarstid den 30 april 2025

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Åsa Lindhagen

Sammanfattning av ärendet

Stockholms stad har fått en inbjudan från Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns vattendistrikt gällande samråd om viktiga vattenfrågor, till bland annat Stockholms stad. Samrådet genomförs inför framtagandet av nästa förvaltningsplan och åtgärdsprogram för vatten som träder i kraft 2027. Arbetsprogrammet beskriver tidplan, arbetsmoment, utmaningar och tillstånd samt miljöproblem kopplat till distriktets vatten.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och Stockholms Stadshus AB, som har underremitterat till Stockholm Vatten och Avfall AB.

Fastighetsnämnden har inte inkommit med svar eftersom remissen inte berör nämndens verksamhetsområde.

Stadsledningskontoret anser att samrådsunderlaget ger en rättvisande bild av tillståndet i distriktet och att vattenmyndigheten på en övergripande nivå fångat de viktigaste frågorna för vattenförvaltningen.

Exploateringsnämnden bedömer att det finns ett stort behov av finansiering och resurser för att möjliggöra att åtgärderna ska kunna genomföras i tillräcklig omfattning. Nämnden delar Vattenmyndighetens oro över minskade anslag till centrala myndigheter.

Idrottsnämnden pekar på att underlaget tar upp många viktiga åtgärds punkter för Norra Östersjön men anser att förvaltningsplanen bör innehålla fiskfrämjande åtgärder för att begränsa predation på främst stora rovfiskar från rovdjur, främst gråsäl och skarv, på särskilt utsatta platser som exempelvis fredningsområden och mynningsområden.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden uppmärksammar att kommunerna enligt nuvarande lagstiftning inte kan ställa de krav i planprocessen som skulle behövas för att säkra att miljö kvalitetsnormerna följs. Därför behöver landets vattenmyndigheter fortsatt verka för att kommuner får rätt förutsättningar.

Stadsbyggnadsnämnden efterlyser att urbana perspektiv beaktas på ett mer utvecklat sätt och även urbana miljöer bör omfattas av möjligheten att förklara en vattenförekomst med fysisk påverkan för kraftig modifierade vatten, KMOV.

Trafiknämnden anser att oklarheter och brister i lagstiftningen samt hur vattenförvaltningen är organiserad kunde ha belysts. Utmaningar inom dagvattenhantering i urbana miljöer nämns endast kortfattat och vägledning, metoder och åtgärder är bristfälliga eller saknas helt.

Stockholms Stadshus AB ställer sig bakom de synpunkter som framförs i Stockholm Vatten och Avfall AB:s remissvar. *Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA)* tar stort ansvar för kritisk infrastruktur som kommer hela regionen till del. Utrymmet för investeringar är begränsat och noggranna prioriteringar behöver göras. SVOA vill därför trycka på behovet av dialog och samverkan inför framtagande av åtgärdsförslag.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Genom implementeringen av vattendirektivet (2000/60/EG) i miljöbalken har kommunerna fått en nyckelroll i att genomföra och driva på arbetet med att nå miljö kvalitetsnormerna för vatten. Stockholms stad har en hög ambitionsnivå för vattenkvalitetsarbetet och har genom åren varit en framgångsrik aktör när det gäller arbete med vatten. Trots detta återstår en hel del arbete för att stadens sjöar och vattendrag ska uppnå en god vattenstatus. Som ett viktigt led i arbetet med vattendirektivet håller lokala åtgärdsprogram på att tas fram för alla stadens 21 vattenförekomster, i enlighet med stadens *Handlingsplan för god vattenstatus*, som antogs av kommunfullmäktige år 2015 (304-253/2014).

Stockholm ingår i vattendistriktet Norra Östersjön som är Sveriges mest tätbefolkade, vilket även avspeglas i vattenmiljöns tillstånd.

I urbana områden är det många gånger svårt att klara miljö kvalitetsnormerna på grund av historisk påverkan och konflikter med samhällsnyttiga verksamheter. Stockholms stad har därför länge lyft behovet av att inkludera ett urbant perspektiv i vattenförvaltningsarbetet, och bland annat påpekat att även urbana vattenförekomster som utsätts för stor fysisk påverkan, exempelvis i form av samhällsviktig

infrastruktur eller stensatta kajer, bör kunna klassas som kraftigt modifierade vatten (KMOV) eller få liknande krav och undantag. Detta hörsammades år 2022 av Havs- och vattenmyndighetens genom Vägledning för förklarande av kraftigt modifierade ytvattenförekomster och bedömning av annat sätt, (KS 2021/1727) som ger möjlighet till en bredare bedömning, i synnerhet genom förtydligandet att ”annan verksamhet av väsentlig betydelse från allmän synpunkt” också innefattar urbana miljöer. Sedan dess har också flera av stadens mest urbana vatten – såsom Norrström, Strömmen, Riddarfjärden med flera - fått mindre stränga krav avseende sitt hydromorfologiska tillstånd. Det var en nödvändig förändring som ger samma förutsättningar som en klassificering som KMOV att kunna ta fram nåbara miljökvalitetsnormer och genomföra relevanta åtgärdsförslag för vattenförekomster i urbana miljöer.

En fråga som jag anser behöver finnas med i diskussionsunderlaget framöver är finansieringen av åtgärder. En sådan diskussion är avgörande eftersom det saknas tillräckliga resurser för att kunna uppnå det övergripande målet i EU-direktivet om god vattenstatus i samtliga vattenförekomster. För många kommuner i vattendistriktet och runtom i landet är det en stor utmaning att klara ut frågor kring ansvar för genomförande av åtgärder och vilka medel som bör finansiera vattenarbetet, det vill säga om det ska ske genom skattemedel eller via VA-kollektivet. För att vattenarbetet ska kunna fungera behövs det därför en annan finansiering än i dag, exempelvis en kombination av statliga medel och kommunal medfinansiering.

Jag delar Vattenmyndighetens och stadens interna remissinstansers bild av att högfluorerade ämnen (PFAS) i vatten är ett utbrett problem. Stadens miljöövervakning visar att miljökvalitetsnormen för PFOS, som tillhör gruppen högfluorerade ämnen (PFAS), i vatten överskrids i samtliga 20 ytvatten som ingår i övervakningen och att förekomst av PFAS även är ett utbrett problem i stadens grundvatten. Därför höjer vi i Stockholm ambitionsnivån för arbetet med att minska förekomsten av PFAS i vår miljö, där miljöövervakningen stärks och ett stopp införs för produkter som vi vet innehåller PFAS.

Det är av stor vikt att vattenvårdsarbetet kopplas samman med arbetet med att rusta oss mot klimatförändringarnas konsekvenser, såsom torka och vattenbrist. Jag delar trafiknämndens synpunkt om att detta behöver beskrivas ytterligare, och att det måste leda till en bättre reglering av vattenuttag som bättre hanterar klimatförändringarna.

I övrigt hänvisar jag till svaren från stadens interna remissinstanser.

Stockholm den 9 april 2025

Åsa Lindhagen

Bilaga

Remiss - Samråd om viktiga vattenfrågor i Norra Östersjöns vattendistrikt, dnr KS 2024/1229-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarrådet Dennis Wedin (M) och borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Att delvis bifalla förslaget till remissvar
2. Att staden understryker behovet av åtgärder för att vända trenden med minskande rovfiskebestånd för att stärka Östersjöns biologiska status
3. Att därutöver anföra

God vattenkvalitet i Norra Östersjöns vattendistrikt är av stor vikt för att säkerställa en hållbar vattenmiljö och långsiktig ekologisk balans. De huvudsakliga miljöproblemen i området är övergödning, miljögifter och fysisk påverkan vilket kräver omfattande åtgärder och samverkan på alla nivåer för att uppfylla miljökvalitetsnormerna. Det är bra att bland andra miljöförvaltningen poängterar vikten av tidig integrering av vattenfrågor i samhällsplaneringen är korrekt och nödvändig för att möta dessa utmaningar.

Men att diskutera tillståndet i Norra Östersjöns vattendistrikt utan att nämna avgörande faktorer som överfisket av strömming och våra populationer av mellanskarv och gråsäl är ett stort misstag. Det räcker inte med att fokusera på övergödning och miljögifter utan är av yttersta vikt att man också adresserar de faktorer som direkt påverkar vattenkvaliteten och ekosystemets balans. Dessa faktorer har en avgörande betydelse för rovfiskarnas tillgång och därmed för hela ekosystemets stabilitet.

Vi vill därför ännu en gång påminna om vikten av att se hela den komplexa bild som avgör Östersjöns framtid. Inte minst den minskande tillgången på rovfisk. Framförallt har minskningen av arterna strömming, abborre och gädda visat sig ha stor och negativ betydelse för ekosystemet. Istället har storspiggen ökat markant. Storspiggen äter huvudsakligen små kräftdjur, som i sin tur äter fintrådiga alger. Den ökande mängden spigg ökar alltså mängden trådalger i Östersjön. Trådalger kväver i sin tur annan vegetation vilket utgör livsviktiga livsmiljöer för exempelvis fiskyngel. Trådalger gynnas också av övergödning vilket medför att spiggökningen förstärker övergödningssymtomen i Östersjön.

Det går helt enkelt inte att blunda för fakta – det yrkesmässiga överfisket av våra rovfiskar i Östersjön måste få ett stopp. Populationerna av både skarv och gråsäl bidrar också till det minskade antalet rovfiskar. Dessa fiskätande rovdjur söker sig, på grund av strömmingsbrist efter överfiske i ytterskärgården, allt närmare staden och de kustvikar som utgör viktiga livsmiljöer för rovfisk. Ett exempel på detta är att antalet skarvar i Stora Värtan tredubblats sedan 2018.

Många faktorer påverkar ekosystemen och vattenkvaliteten i Östersjön. Vi anser det därför vara av yttersta vikt att man inte utelämnar den helt avgörande problematiken kring våra minskande rovfiskpopulationer och orsakerna till det.

Kommunstyrelsen

Reservation av Christofer Fjellner, Jonas Nilsson och Sophia Granswed Baat (alla M), Jan Jönsson (L) och Jonas Naddebo (C) som är likalydande med Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Stockholms stad har fått en inbjudan från Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns vattendistrikt gällande samråd om viktiga vattenfrågor. Samrådet genomförs inför framtagandet av nästa förvaltningsplan och åtgärdsprogram för vatten som träder i kraft 2027. Arbetsprogrammet beskriver tidplan, arbetsmoment, utmaningar och tillstånd samt miljöproblem kopplat till distriktets vatten. Myndigheten önskar bland annat svar på om beskrivningen av tillståndet i distriktet ger en rättvisande bild och om vattenmyndigheten på en övergripande nivå fångat upp de viktigaste frågorna för förvaltningen.

Remissammanställningen

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och Stockholms Stadshus AB.

Fastighetsnämnden har inte inkommit med svar eftersom remissen inte berör nämndens verksamhetsområde.

Innehållsförteckning

Stadsledningskontoret.....	6
Exploateringsnämnden.....	8
Idrottsnämnden	9
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	9
Stadsbyggnadsnämnden.....	12
Trafiknämnden	13
Stockholm Stadshus AB.....	14
Reservationer m.m.	18

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 20 mars 2025 har i huvudsak följande lydelse.

I Stockholm stads *Miljöprogram 2030*, antaget av kommunfullmäktige den 23 september 2024, finns målet *Förbättrad vattenkvalitet och stärkta livsmiljöer* som anger att stadens vattenförekomster ska uppnå god ekologisk och kemisk status enligt EU:s ramvattendirektiv.

Till grund för stadens vattenarbete finns *Handlingsplan för god vattenstatus* som kommunfullmäktige antog den 9 mars 2015.

I planen anges hur stadens vattenarbete ska bedrivas. Av denna följer att arbetet bedrivs genom lokala åtgärdsprogram för vart och ett av de olika vattenförekomsterna. I programmen beskrivs nuvarande status och förutsättningar och lämnas förslag på åtgärder som behövs för att uppnå god status. Staden har antagit lokala åtgärdsprogram för merparten av de 23 vattenförekomsterna och endast ett fåtal återstår.

Stadsledningskontoret anser, likt flera av stadens remissinstanser, att samrådsunderlaget ger en rättvisande bild av tillståndet i distriktet och att vattenmyndigheten på en övergripande nivå fångat de viktigaste frågorna för vattenförvaltningen.

Staden bedriver ett aktivt arbete med att förbättra vattenkvaliteten och varje år genomförs åtgärder ur de lokala åtgärdsprogrammen. Sammanlagt handlar det om flera hundra åtgärder, däribland ett åttiotal dagvattendammar. Arbetet med åtgärds genomförandet är inte helt okomplicerat. Det kan handla om att finna lämpliga lokaliseringar och utrymme. Vissa åtgärdstyper kräver metodutveckling och utvärdering för att säkerställa effekten. För flera av åtgärderna är det svårt att uppnå ett kostnadseffektivt genomförande om de inte samordnas med stadsutveckling eller reinvesteringsbehov. Stadsledningskontoret kan konstatera att genomförandet av åtgärderna i programmet är ett långsiktigt åtagande som kommer att pågå under många år. Mot bakgrund av detta anser kontoret att frågan om tidsfrister och vad som ska anses vara inte bara rimliga åtgärder utan även en rimlig åtgärdstakt behöver adresseras.

Stadsledningskontoret delar stadsbyggnadsnämndens synpunkt att urbana perspektiv bör beaktas på ett mer utvecklat sätt och att även urbana miljöer bör omfattas av möjligheten att förklara en vattenförekomst med fysisk påverkan för kraftig modifierade vatten och därmed få lägre krav.

För torka och vattenbrist som tas upp i remissen instämmer kontoret i trafiknämndens påpekande att frågan behöver beskrivas ytterligare. Ett utvecklat underlag kan leda till en bättre hushållning och i förlängningen bättre reglering av vattenuttag och användning. Detta kopplas, såsom Stockholm Vatten och Avfall AB föreslår, med fördel ihop med möjligheterna att kravställa återanvändning av dagvattnet exempelvis till bevattning av växter.

Stadsledningskontoret delar vattenmyndighetens uppfattning att arbetet behöver kopplas samman med vad klimatförändringarna innebär för arbetet att det behövs regionala klimatscenarier. Den regionala analys som länsstyrelsen tog fram år 2015 behöver uppdateras. Kontoret anser dock, likt exploateringsnämnden, att avsnittet om klimatrisker och översvåmningsrisker för Mälaren behöver kompletteras med hänvisning till Slussens ombyggnad som är en mycket viktig klimatanpassningsåtgärd för hela Mälardalen.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen anser remissen besvarad i enlighet med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 februari 2025 följande.

Exploateringsnämnden beslutar att överlämna exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande av Linn Bessner (C), se Reservationer m.m.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 14 januari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Exploateringskontoret kan konstatera att Vattenmyndighetens åtgärdsprogram innehåller administrativa åtgärder som riktar sig till kommuner och statliga myndigheter. Kontoret håller med om att det inte räcker att bara utveckla dessa åtgärder för att få till ett effektivt åtgärdsarbete. Under flera år har därför Stockholms stad arbetat med att ta fram lokala åtgärdsprogram med mer konkreta åtgärder för stadens vattenförekomster.

Genomförandet av lokala åtgärder kommer att innebära stora kostnader som behöver vägas mot andra intressen inom kommunerna. Exploateringskontoret bedömer att det finns ett stort behov av finansiering och resurser för att möjliggöra att dessa åtgärder ska kunna genomföras i tillräcklig omfattning. Kontoret delar Vattenmyndighetens oro över minskade anslag till centrala myndigheter, vilket kan leda till ett minskat genomförande av åtgärder. Om åtgärdstakten ska öka behöver statliga anslag till åtgärdsarbetet snarare höjas.

Exploateringskontoret håller med om att en nationell samordning av åtgärdsarbetet skulle kunna förbättra arbetet med vattenvård. Det kan bidra till en ökad samsyn och effektivisering kring utförandet av åtgärder.

Kontoret ser positivt på att arbetet med normsättning har utvecklats och att det allt mer anpassas till respektive vattenförekomsts förhållanden. Vidare är kontoret positivt till att vattenresurser fortsatt ska kunna användas och att mindre stränga krav kan motiveras för exempelvis bebyggda miljöer.

Exploateringskontoret anser att det kan finnas skäl att anpassa kvalitetskraven för vatten som är fysiskt påverkade till följd av samhällsviktig verksamhet, så dessa fortsatt kan bedrivas. Kontoret hade därför gärna sett att Vattenmyndigheten tagit fram kompletterande vägledningar för bedömning av kraftigt modifierade vatten i urbana miljöer.

I avsnittet om ”vattenförvaltning i ett förändrat klimat” beskrivs bl.a. risken för att Mälaren ska översvämmas. Här saknar kontoret en hänvisning till Slussens ombyggnad som är en mycket viktig klimatanpassningsåtgärd för hela Mälardalen. Den nya avbördningsanläggningen vid Slussen kommer att väsentligen öka möjligheterna att förhindra att Mälaren svämmas över och säkrar dricksvattnet för två miljoner människor.

Idrottsnämnden

Idrottsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 18 februari 2025 följande.

Idrottsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Särskilt uttalande av Mikael Peterson (C), se Reservationer m.m.

Idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 16 januari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Idrottsförvaltningen har delgetts under informationsmötet och tagit del av samrådsunderlaget från vattenmyndigheten. Underlaget tar upp många viktiga åtgärds punkter för Norra Östersjön men vi anser att förvaltningsplanen bör innehålla fiskfrämjande åtgärder som handlar om att begränsa predation på främst stora rovfiskar från rovdjur, främst gråsäl och skarv, på särskilt utsatta platser som exempelvis fredningsområden och mynningsområden. Vidare ser vi gärna att just vikten av ett friskt fiskesamhälle får större utrymme då det är en viktig åtgärd för att uppnå en bättre vattenkvalitet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 18 februari 2025 följande.

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner miljöförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Särskilt uttalande av Elin Hjelmestam (L), Torbjörn Erbe m.fl. (M) och Maja Boström (C), se Reservationer m.m

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 10 januari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Norra Östersjöns vattendistrikt är Sveriges mest tätbefolkade vilket avspeglas i vattenmiljöns tillstånd. Vattenmyndigheten lyfter fram att trycket på vattenresurserna är hårt och för att vi ska nå en långsiktigt hållbar vattenanvändning behöver vattenfrågorna vägas in tidigt i samhällsplaneringen. Förvaltningen delar denna bild.

Enligt nuvarande lagstiftning kan kommunerna inte ställa de krav i planprocessen som skulle behövas för att säkra att miljökvalitetsnormerna följs. *Detta tas upp i En enklare hantering av vattenfrågor vid planläggning och byggande -Betänkande av utredningen om Vattenfrågor vid planläggning och byggande (SOU 2023:72).* Miljöförvaltningen yttrade sig över betänkandet¹ och anser sammanfattningsvis att

¹

förändringarna som föreslås inom planläggning och lovgivning är positiva. Förvaltningen bedömer att det trots föreslagna ändringar alltså kommer vara svårt att vid lovgivning enligt plan- och bygglagen ställa tillräckliga krav på dagvattenhantering i form av rening, med hänsyn till de miljö kvalitetsnormer som gäller för berörd vattenförekomst. Förvaltningen anser därför att landets vattenmyndigheter fortsatt behöver verka för att kommuner får rätt förutsättningar att tillämpa miljö kvalitetsnormerna i den utsträckning som behövs.

Nedan redogörs för förvaltningens synpunkter på de frågor som Vattenmyndigheten särskilt önskar svar på.

Avsnitt 2 Tillståndet i distriktet. Ger beskrivningen en rättvisande bild av tillståndet i distriktet? Kommentera.

De huvudsakliga miljöproblemen i vattenförekomster inom Stockholms stad är övergödning, miljögifter och fysisk påverkan, vilket stämmer med den beskrivning som ges av miljö tillståndet i distriktet. De största påverkanskällorna i Stockholms stad är dagvatten från exempelvis hårdgjorda ytor, miljöfarliga verksamheter och trafik, internbelastning samt felkopplingar i ledningsnätet och bräddningar. Exploaterad mark, anlagda kajer och vandringshinder påverkar stadens stränder och grundområden liksom möjligheten för djur och växter att sprida sig till intilliggande mark och vattenområden.

Förvaltningen delar bilden av att PFAS är ett utbrett problem. Stadens miljöövervakning visar att miljö kvalitetsnormen för PFOS i vatten överskrids i samtliga 20 ytvatten som ingår i övervakningen och förekomst av PFAS är även ett utbrett problem i stadens grundvatten. Vidare anser förvaltningen att det är viktigt att prioritera både övervakning av PFAS och åtgärder riktade mot att minska förekomsten av PFAS i vår miljö.

Avsnitt 3 Viktiga vattenfrågor. Har vattenmyndigheten på en övergripande nivå fångat upp de viktigaste frågorna för förvaltningen av våra vatten? Kommentera.

Förvaltningen anser att samrådshandlingen tar upp de frågor som, ur ett kommunalt perspektiv, är viktiga att arbeta med under nästa förvaltningscykel.

Avsnitt 3 Viktiga vattenfrågor. För varje delavsnitt fundera över: Är beskrivningen rättvisande? Saknar ni någon fråga? Har ni förslag på lösningar för de utmaningar som beskrivs?

3.1 Förbättring av underlag och metoder

Förvaltningen välkomnar utvecklingen av VISS (VattenInformationSystem Sverige) är en databas som har utvecklats av vattenmyndigheterna, länsstyrelserna och Havs och vattenmyndigheten. I VISS finns klassningar och kartor över alla Sveriges större sjöar, vattendrag, grundvatten och kustvatten. Stockholm bedriver omfattande övervakning av både miljögifter, fys-kem och biologiska parametrar samt rapporterar

in data till datavärd. Det är viktigt att data sen används i statusklassningen och att informationen i VISS ger en så korrekt bild som möjligt av vilka ämnen och halter som faktiskt har påträffats i recipienten och av recipientens miljötillstånd.

Lokala åtgärdsprogram för enskilda vattenförekomster tas fram av flera kommuner. I de lokala programmen finns mer djupgående och lokala analyser och modelleringar. De pekar även ut vad som behöver göras för att följa miljökvalitetsnormerna, var åtgärderna kan sättas in samt uppskattade kostnader för dem. För de åtgärdsförslag som anges per vattenförekomst i VISS behöver ett förtydligande göras kring vad som är schablonåtgärder och vad som verkligen utretts och ska utföras eller har utförts. Ansvarig för åtgärden bör också anges. Flera åtgärder som listas är mellan 10–40 år gamla samtidigt som nyare och genomförda åtgärder inte anges. Idag ges en felaktig bild av åtgärdsarbetet inom respektive avrinningsområde och informationen i VISS blir svår att använda. Det vore även önskvärt om tekniska avrinningsområden kunde visas i VISS.

Att nationella myndigheter utvecklar verktyg för att samla in och tillgängliggöra utsläppsdata skulle underlätta vattenarbetet även på kommunerna. Dessa data är viktiga både i kommunernas åtgärdsarbete och i arbete med tillsyn och prövning.

3.3 Mycket behöver göras för att förbättra våra vatten

Förvaltningen delar bilden av att samverkan på alla nivåer behövs för att miljökvalitetsnormerna ska kunna följas. Samverkan är viktig då vatten inte följer administrativa gränser och krav och riktlinjer behöver vara lika från kommuner som delar på vattenförekomster.

För att vattenförvaltningen ska fungera behövs det ökade resurser och finansiering av åtgärder. Många kommuner brottas med att förtydliga ansvaret för genomförande för åtgärder och vilka medel som bör finansiera vattenarbetet, d.v.s. genom skattemedel eller via VA-kollektivet. För att klara de utmaningar som landets kommuner står inför behövs det en kombination av statlig- och kommunal finansiering.

Förvaltningen delar vattenmyndighetens bedömning av att ekonomisk analys där värdet av vatten ur ett samhällsekonomiskt perspektiv beskrivs kan ge de argument som krävs för att motivera åtgärder för bättre vatten. Förvaltningen instämmer även i att åtgärdstakten behöver öka och att större fokus måste läggas på att genomföra konkreta åtgärder om miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna uppnås. Ansvaret för detta ligger till stor del på kommunerna, där den lokala kunskapen om enskilda vattenförekomster är störst. Samtidigt är det viktigt att kommunerna får stöd i detta viktiga arbete från vägledande myndigheter som Havs- och vattenmyndigheten, vattenmyndigheterna och länsstyrelser.

För att tillsyn på verksamheter som har utsläpp till vatten ska kunna ske på likartat sätt över landet skulle de nationella tillsynsvägledningarna behöva kompletteras med metodstöd gällande vilka bedömningsgrunder som är relevanta i det specifika fallet och vilka analyser och provtagningar som krävs för att kunna göra en rimlighetsavvägning kopplat till olika typer av verksamheter och utsläpp. Det kan till

exempel handla om tillsyn kopplat till den föreslagna revideringen av bedömningsgrunden för PFAS i HVMFS 2019:25.

Utöver skriftlig tillsynsvägledning behöver de tillsynsvägläsnande myndigheterna fortsätta att utöka utbildningsinsatserna kopplat till vägledningarna i syfte att tillsynsmyndigheterna ska få förbättrade förutsättningar att bedriva tillsyn på verksamheter med utsläpp till vatten.

Avsnitt 4 Arbetsprogram med tidplan. Saknar du någon viktig information för att veta hur du berörs av arbetet med vattenförvaltning, samt hur och när du kan delta?

Nej, ingen information saknas.

Övergripande: Har ni några särskilda medskick till vattenmyndigheterna inför arbetet med att ta fram kommande förvaltningsplan och åtgärdsprogram?

Förvaltningen välkomnar mer statliga resurser för åtgärder som exempelvis konkreta fysiska åtgärder, men även åtgärdssamordning.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 februari 2025 följande.

Stadsbyggnadsnämnden beslutar att överlämna kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen

Särskilt uttalande av av Jan Valeskog m.fl. (S), Maria Mustonen m.fl. (V) och Cecilia Obermüller (MP), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Mikael Blomstrand (C), se Reservationer m.m.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 13 januari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsbyggnadskontorets synpunkter gäller främst avsnitten om tillståndet i distriktet och viktiga vattenfrågor. På en övergripande nivå anser kontoret att vattenmyndigheten ger en rättvisande bild av tillståndet i distriktet. För Stockholms del utgörs de största problemen av övergödning, miljögifter och fysiska förändringar i vattenmiljöerna.

Kontoret anser att vattenmyndigheten har fångat upp de viktigaste frågorna för förvaltningen av distriktets vatten. Vad gäller utmaningarna kring kunskapsbrist och miljöövervakning så anser kontoret att förslagen till insatser är relevanta. Data och underlag behöver vara korrekta och kvalitetssäkrade så att rätt bedömningar ligger till grund för åtgärder och utvärdering av deras effekter.

Vad gäller behovet av ökad samverkan så anser kontoret att stadens sedan länge etablerade förbättringsarbete med att ta fram och genomföra lokala åtgärdsprogram, i

enlighet med Handlingsplan för god vattenstatus (2015), är ett bra arbetssätt som också är i linje med kontorets modell för översiktlig och strategisk planering.

Kontoret har vid tidigare samråd om vattenförvaltningen efterlyst att urbana perspektiv bör beaktas på ett mer utvecklat sätt. I detta avseende vidhåller kontoret att även urbana miljöer bör omfattas av möjligheten att förklara en vattenförekomst med fysisk påverkan för kraftigt modifierade vatten, KMV, och därmed få lägre krav.

Det är välkommet att vattenmyndigheten avser att fortsätta utvecklingen med att beskriva kostnader och nyttor som förväntas bli resultatet av ett genomförande av åtgärdsprogrammet 2027–2033. Kontoret erfar att ändrade bestämmelser om tillämpningen av miljökvalitetsnormer för vatten har ökat behovet av insatser i samband med planering och exploatering gällande kommunernas hantering och rening av dagvatten. Samtidigt förväntas kommunerna växla upp genomförandet av åtgärder för att nå god vattenstatus i enskilda vattenförekomster. Självfallet tillkommer många goda nyttor utöver att förbättra vattenkvaliteten, men kommunernas resurser är begränsade. Som stöd för lokala avvägningar anser kontoret att det vore värdefullt om vattenmyndigheten kunde utveckla den samhällsekonomiska analysen på distriktsnivå med avseende på kostnader och nyttor för relevanta typer av åtgärder.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 13 februari 2025 följande.

Trafiknämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 13 februari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontoret anser att arbetsprogrammet, på en övergripande nivå, fångat de viktigaste frågorna och instämmer i att de stora miljöproblemen i distriktet är fysiska förändringar av kustvatten, sjöar och vattendrag, övergödning och miljögifter i yt- och grundvatten samt försurning. På den lokala nivån kan denna bild variera vad gäller miljöproblem och utmaningar. Övergödning är ett av de mest omfattande miljöproblemen i distriktet, och minst en tredjedel av sjöarna och vattendragen, samt 75 procent av kustvattnen i distriktet riskerar att inte nå miljökvalitetsnormerna för näringsämnen.

För staden stämmer denna beskrivning även lokalt men även andra problem som miljögifter och fysiska förändringar i vattenmiljöerna är relevanta. Staden har sedan länge ett aktivt arbete inom vattenförvaltning med lokala åtgärdsprogram och ett organiserat samarbete på olika nivåer. Kontoret lämnar inte synpunkter eller förslag på lösningar för problemen.

Trafikkontoret anser att oklarheter och brister i lagstiftning som reglerar vattenfrågorna samt hur vattenförvaltningen i Sverige är organiserad kunde belysas i remissen. Detta saknas nästan helt trots att det har uppmärksammats i flera statliga

utredningar och i andra sammanhang. Ett nytt avloppsdirektiv har antagits. Det är värt att nämnas i dokumentet eftersom det kan ha betydelse. Utmaningar inom hållbar dagvattenhantering i urbana miljöer nämns men endast kortfattat. Detta är ett område där vägledning, metoder för bedömning av påverkan och kunskap om åtgärder och åtgärder är bristfälliga eller helt saknas.

Vidare är det bra att man kommer att titta närmare på undantag och utveckla metoder för bedömningar kopplat till detta och miljökvalitetsnormer och t.ex. bedömning av internbelastning av fosfor i sjöar. Kontoret anser också att det är bra att vattenmyndigheten kommer att ta fram underlag för en bredare tillämpning av mindre stränga krav efter 2027 samt för orimliga kostnader.

Övervakning och data samt underlag är viktiga att utveckla och kvalitetssäkra för att kunna basera åtgärdsarbete på rätt underlag och för att utvärdera åtgärders effekt. Även här finns ett förbättringsbehov vad gäller hur övervakningen är organiserad och finansierad. Samverkan inom distriktet behöver utvecklas baserat på bra underlag, metoder och erfarenheter.

Samverkan är en av grundpelarna i ramdirektivet för vatten och trafikkontoret anser att denna samverkan behöver utvecklas. Detta har också påpekats av flera andra aktörer under tidigare samråd. Vidare instämmer kontoret i att det är bra att man uppmärksammar att vatten är en beredskapsfråga och att vattenförvaltning i ett förändrat klimat är viktigt att adressera i det fortsatta arbetet. Dock konstaterar kontoret att denna fråga huvudsakligen ligger utanför vattenförvaltningens ramar och att det även inom detta område saknas nationell vägledning i stort.

För torka och vattenbrist som tas upp i remissen instämmer kontoret i att frågan behöver beskrivas ytterligare och karteras. Ett utvecklat underlag kan leda till en bättre hushållning och i förlängningen bättre reglering av vattenuttag och användning. Torka och vattenbrist kopplar till sårbarhets- och beredskapsfrågor och framöver kan kanske ett särskilt åtgärdsprogram för dessa frågor bli aktuellt. I övrigt anser kontoret att arbetsprogrammet är tydligt vad gäller tidplan och att möjligheterna att påverka och bidra framgår.

Stockholm Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 5 mars 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms Stadshus AB har inget att tillägga utan ställer sig bakom dotterbolagets synpunkter som framförs i Stockholm Vatten och Avfall AB:s remissvar.

Underremiss

Stockholm Vatten och Avfall AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse.

Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) har fått möjlighet att lämna synpunkter på remiss av Inbjudan till informationsmöten om samråd rörande viktiga vattenfrågor,

SSAB 2024/190. Remissen handlar om att identifiera och prioritera de viktigaste vattenfrågorna i Norra Östersjöns vattendistrikt, och innehåller ett förslag till arbetsprogram med tidplan och översikt över väsentliga frågor inför arbetet med förvaltningsplan 2027–2033.

Dokumentet belyser att många vattenförekomster i distriktet står inför betydande utmaningar. Trots framsteg krävs skärpta åtgärder, särskilt inom områden som övergödning, hantering av miljögifter och anpassning till klimatförändringar. Samverkan, resurstilldelning och kontinuerlig förbättring av övervakningsmetoder är avgörande för framgång.

Enligt remissunderlaget är de viktigaste övergripande frågorna:

- Ständig förbättring av underlag och metoder
- Utveckling av arbetet med miljökvalitetsnormer och kraftigt modifierade vatten
- Mycket behöver göras för att förbättra våra vatten
- Vattenförvaltning i ett förändrat klimat
- Ett hållbart samhällsbyggande
- Bra vatten är en beredskapsfråga
- Dricksvattendirektivet

Frågorna är av olika karaktär och därmed viktiga ur olika perspektiv. Frågorna "Mycket behöver göras för att förbättra våra vatten" samt "Ett hållbart samhällsbyggande" är båda frågor som ur ett organisatoriskt och övergripande perspektiv påverkar SVOA:s uppdrag att effektivt leverera vattentjänster till stad och region i utveckling.

Vårt kretslopp innebär att vi tar vatten från Mälaren som renas i vattenverken och distribueras till över en miljon människor i regionen. Därefter hanterar vi spillvatten från människorna och dagvatten som når vår anläggning. I avloppsreningsverken renas avloppsvattnet innan det släpps ut i Östersjön. Vi har en särställning genom vår storlek och att vi påverkar många kommuner i regionen och inom norra Östersjöns vattendistrikt.

Det är av stor vikt för SVOA att rätt verksamhetsutövare ska bära kostnaderna för den försämring av vattnets kvalitet som sker uppströms våra anläggningar för rening av både dricksvatten och avloppsvatten.

Stockholm Vatten och Avfall tar ett stort ansvar för kritisk infrastruktur genom strategiska investeringar, som kommer hela regionen till del. Utrymmet för investeringar är begränsat och noggranna prioriteringar behöver göras. SVOA vill därför trycka på behovet av dialog och samverkan inför framtagande av åtgärdsförslag inom ramen för vattenförvaltningsplanen som riktas till storskaliga tekniska försörjningssystem så som dricksvatten- och avloppssystem. SVOA ser att det finns ett behov av dialog och samverkan för att diskutera prioriteringar och ena aktörer på regional nivå. VAhuvudmannens handlingsutrymme vad gäller finansiering av åtgärder utanför det kommunala verksamhetsområdet begränsas av Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster. För att underlätta att åtgärdsarbetet

kommer på plats är det av vikt att utveckla och förtydliga den ekonomiska konsekvensanalysen, så att det är belyst vilka åtgärder som kan innefattas enligt lagens mening i VA-taxan och vilka åtgärder som bör omfattas av annan finansiering.

Remissunderlaget belyser samverkan mellan myndigheter, men det saknas ett tydligt fokus på samhällsengagemang och lokalförankring. Det vore positivt om det fanns en strategi för att involvera fler lokala aktörer i övervakning, rapportering och skydd av vattenmiljöer. Hur kan exempelvis vanliga medborgare och frivilligorganisationer bidra aktivt till vattenförvaltningen?

Generellt saknas också ett fokus på ekosystemtjänster. Som komplement till beskrivning av hur vattenmiljön ska förbättras vore det lämpligt att inkludera en beskrivning av ekosystemtjänster. Det kan handla om hur vattnets biologiska mångfald kan bidra till att stärka förmågan att hantera klimatförändringar eller hur våtmarker och strandzoner kan fungera som buffertar mot näringsläckage och översvämningar. Klimatförändring nämns visserligen, men det saknas tankar kring konkreta åtgärdsplaner för att anpassa vattenförvaltningen till ökade regnmängder, översvämningar och stigande havsnivåer.

På sidan 21 beskrivs den nya databasen VISS 2.0. Uppdateringen av VISS kan vara den enskilt viktigaste åtgärden för att förbättra vattenkvaliteten och effektivisera vattenförvaltningsarbetet. Om VISS 2.0 lyckas integrera ett helhetsperspektiv och samtidigt underlätta den lokala åtgärdsplaneringen, kan det leda till både tids- och kostnadsbesparingar inom vattenförvaltningen. För att VISS 2.0 ska bli ett effektivt verktyg krävs det att innehållet är tillräckligt överskådligt för att även icke-experter ska kunna förstå det, samtidigt som det erbjuder den fördjupning som experter, såsom myndigheter och konsulter, behöver i sitt dagliga arbete. Dessutom är en pålitlig databas avgörande för att upprätthålla förtroendet för vattenförvaltningen.

Mindre rättelser och kommentarer:

s. 10, sista meningen i första stycket: Vore även bra att belysa problematiken med felanslutningar och hur arbetet med detta bidrar till bättre vatten kvalitet. Handlar ju ofta om rätt stora utsläpp över tid och ett effektivare sätt att minska näringsbelastningen än dagvattenreningsanläggningar. Om det går att få en uppskattning i genomsnitt, hur stor näringsbelastning från felanslutna spillvattenledningar som bidrar till recipienterna inom avrinningsområdet baserat på SVOA:s och eventuellt andra kommuners arbete med uppströmsarbetet.

s. 11, tredje stycket: Vissa PBDEer har även identifierats i utloppsvattnet från vissa dagvattenanläggningar.

s. 12, andra stycket: Även TFA känns aktuellt efter att det uppmärksammas på sistone och att det identifierats i dagvattenutlopp. Internt tas en PFAS-strategi - där nämns det dock inte. s. 12, sista meningen i andra stycket: "ändrats till 4,4 ng/I för PFAS24" bör vara: "ändrats till 4,4 ng PFOA-ekvivalenter/I för PFAS24". s. 13, femte stycket: då det är många olika påverkanskällor som bidrar till belastningen av miljögifter och det också är flera aktörer som ansvarar för åtgärdsarbetet, så är det

desto viktigare att se till att ta fram gemensamma riktvärden till recipienterna. För att skapa tydlighet för olika verksamhetsutövare.

s. 33, tredje stycket: Som en åtgärd inom LÅP, kan påtalas vikten av uppströmsarbete för att hitta felanslutna spillvatten ledningar inom avrinningsområdet. Samtidigt är det också viktigt att krävställa att föreslagna åtgärder är genomförbara och mer underbyggda och inte bara föreslagna platser där sannolikheten är större att det inte går pga. att det är för dyrt eller att platsen helt enkelt inte är lämplig för ändamålet.

s. 38, andra stycket: På tal om hållbart samhällsbyggande, skulle möjligheter att krävställa återanvändning av dagvattnet till olika områden från bevattning av växter i parker till underhållsaktiviteter som sandsopning, spolning av ledningar etc. och belysas inom nya projekt för att möjliggöra eventuella lösningar.

s. 41, tredje stycket: Ett förslag kan vara att ta fram riktvärden för utsläpp av dagvatten till recipienter på nationell nivå.

Reservationer m.m.

Exploateringsnämnden

Särskilt uttalande av Linn Bessner (C)

Att diskutera tillståndet i Norra Östersjöns vattendistrikt är av stor vikt för att säkerställa en hållbar vattenmiljö och långsiktig ekologisk balans. De huvudsakliga miljöproblemen i området är övergödning, miljögifter och fysisk påverkan, vilket kräver omfattande åtgärder och samverkan på alla nivåer för att uppfylla miljökvalitetsnormerna. Centerpartiet anser att förvaltningens syn på vikten av tidig integrering av vattenfrågor i samhällsplaneringen är korrekt och nödvändig för att möta dessa utmaningar. Det är viktigt att även nämna i Norra Östersjöns vattendistrikt för vattenkvaliteten helt avgörande faktorer, som överfisket av strömming och våra populationer av mellanskarv och gråsäl.

Centerpartiet vill betona att det inte räcker att enbart fokusera på övergödning och miljögifter. Det är av yttersta vikt att man även adresserar de faktorer som direkt påverkar vattenkvaliteten och ekosystemets balans, såsom överfisket av strömming och de växande populationerna av mellanskarv och gråsäl. Dessa faktorer har en avgörande betydelse för rovfiskarnas tillgång och därmed för hela ekosystemets stabilitet.

Centerpartiet vill därför ännu en gång påminna om vikten av att se hela den komplexa bild som avgör Östersjöns framtid – inte minst den minskande tillgången på rovfisk. Framförallt har minskningen av arterna strömming, abborre och gädda visat sig ha stor och negativ betydelse för ekosystemet. Istället har storspiggen ökat markant. Storspiggen äter huvudsakligen små kräddjur, som i sin tur äter fintrådiga alger. Den ökande mängden spigg får alltså samtidigt mängden trådalger att öka i Östersjön. Dessa trådalger kväver i sin tur annan vegetation vilket utgör livsviktiga livsmiljöer för exempelvis fiskyngel. Trådalger gynnas också av övergödning vilket medför att spiggökningen förstärker övergödningssymtomen i Östersjön.

Det går helt enkelt inte att blunda för fakta – det yrkesmässiga överfisket av våra rovfiskar i Östersjön måste få ett stopp. Och populationerna av både skarv och gråsäl, som i hög grad också bidrar till det minskade antalet rovfiskar, måste beskattas hårdare. Dessa fiskätande rovdjur söker sig nämligen, på grund av strömmingsbrist efter överfiske i ytterskärgården, allt närmare staden och de kustvikar som utgör viktiga livsmiljöer för rovfisk. Ett exempel på detta är att antalet skarvar i Stora Värtan tredubblats sedan 2018. Inventeringen av skarvböna i Stora Värtan uppgick till 3077 stycken 2023 och till 2705 stycken 2024.

Idrottsnämnden

Särskilt uttalande av Mikael Peterson (C)

Att diskutera tillståndet i Norra Östersjöns vattendistrikt är av stor vikt för att säkerställa en hållbar vattenmiljö och långsiktig ekologisk balans. De huvudsakliga miljöproblemen i området är övergödning, miljögifter och fysisk påverkan, vilket kräver omfattande åtgärder och samverkan på alla nivåer för att uppfylla miljökvalitetsnormerna. Idrottsförvaltningen lyfter viktiga synpunkter som vi i Centerpartiet instämmer i. Särskilt betydelsefullt är behovet av fiskfrämjande åtgärder för att begränsa predation på rovfiskar i utsatta områden samt vikten av ett friskt fisksamhälle för att förbättra vattenkvaliteten. Dessa aspekter bör ges större utrymme i förvaltningsplanen.

Centerpartiet vill betona att det inte räcker att enbart fokusera på övergödning och miljögifter. Det är av yttersta vikt att man även adresserar de faktorer som direkt påverkar vattenkvaliteten och ekosystemets balans, såsom överfisket av strömming och de växande populationerna av mellanskarv och gråsäl. Dessa faktorer har en avgörande betydelse för rovfiskarnas tillgång och därmed för hela ekosystemets stabilitet.

Centerpartiet vill därför ännu en gång påminna om vikten av att se hela den komplexa bild som avgör Östersjöns framtid. Inte minst den minskande tillgången på rovfisk. Framförallt har minskningen av arterna strömming, abborre och gädda visat sig ha stor och negativ betydelse för ekosystemet. Istället har storspiggen ökat markant. Storspiggen äter huvudsakligen små kräftdjur, som i sin tur äter fintrådiga alger. Den ökande mängden spigg får alltså samtidigt mängden trådalger att öka i Östersjön. Dessa trådalger kväver i sin tur annan vegetation vilket utgör livsviktiga livsmiljöer för exempelvis fiskyngel. Trådalger gynnas också av övergödning vilket medför att spiggökningen förstärker övergödningssymtomen i Östersjön.

Det går helt enkelt inte att blunda för fakta – det yrkesmässiga överfisket av våra rovfiskar i Östersjön måste få ett stopp. Och populationerna av både skarv och gråsäl, som i hög grad också bidrar till det minskade antalet rovfiskar, måste beskattas hårdare. Dessa fiskätande rovdjur söker sig nämligen, på grund av strömmingsbrist efter överfiske i ytterskärgården, allt närmare staden och de kustvikar som utgör viktiga livsmiljöer för rovfisk. Ett exempel på detta är att antalet skarvar i Stora Värtan tredubblats sedan 2018. Inventeringen av skarvböna i Stora Värtan uppgick till 3077 stycken 2023 och till 2705 stycken 2024.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Särskilt uttalande av Elin Hjelmestam (L), Torbjörn Erbe m.fl. (M) och Maja Boström (C)

Att diskutera tillståndet i Norra Östersjöns vattendistrikt är av stor vikt för att säkerställa en hållbar vattenmiljö och långsiktig ekologisk balans. De huvudsakliga miljöproblemen i området är övergödning, miljögifter och fysisk påverkan, vilket kräver omfattande åtgärder och samverkan på alla nivåer för att uppfylla miljökvalitetsnormerna. Vi anser att förvaltningens syn på vikten av tidig integrering av vattenfrågor i samhällsplaneringen är korrekt och nödvändig för att möta dessa utmaningar.

Men att diskutera tillståndet i Norra Östersjöns vattendistrikt utan att nämna för vattenkvaliteten helt avgörande faktorer som överfisket av strömming och våra populationer av mellanskarv och gråsäl är ett stort misstag. Vi vill betona att det inte räcker att enbart fokusera på övergödning och miljögifter. Det är av yttersta vikt att man även adresserar de faktorer som direkt påverkar vattenkvaliteten och ekosystemets balans, såsom överfisket av strömming och de växande populationerna av mellanskarv och gråsäl. Dessa faktorer har en avgörande betydelse för rovfiskarnas tillgång och därmed för hela ekosystemets stabilitet.

Vi vill därför ännu en gång påminna om vikten av att se hela den komplexa bild som avgör Östersjöns framtid. Inte minst den minskande tillgången på rovfisk. Framförallt har minskningen av arterna strömming, abborre och gädda visat sig ha stor och negativ betydelse för ekosystemet. Istället har storspiggen ökat markant. Storspiggen äter huvudsakligen små kräftdjur, som i sin tur äter fintrådiga alger. Den ökande mängden spigg får alltså samtidigt mängden trådalger att öka i Östersjön. Dessa trådalger kväver i sin tur annan vegetation vilket utgör livsviktiga livsmiljöer för exempelvis fiskyngel. Trådalger gynnas också av övergödning vilket medför att spiggökningen förstärker övergödningssymtomen i Östersjön.

Det går helt enkelt inte att blunda för fakta – det yrkesmässiga överfisket av våra rovfiskar i Östersjön måste få ett stopp. Och populationerna av både skarv och gråsäl, som i hög grad också bidrar till det minskade antalet rovfiskar, måste beskattas hårdare. Dessa fiskätande rovdjur söker sig nämligen, på grund av strömmingsbrist efter överfiske i ytterskärgården, allt närmare staden och de kustvikar som utgör viktiga livsmiljöer för rovfisk. Ett exempel på detta är att antalet skarvar i Stora Värtan tredubblats sedan 2018. Inventeringen av skarvbon i Stora Värtan uppgick till 3077 stycken 2023 och till 2705 stycken 2024.

Många faktorer påverkar ekosystemen och vattenkvaliteten i Östersjön. Vi anser det därför vara av yttersta vikt att man inte utelämnar den helt avgörande problematiken kring våra minskande rovfiskpopulationer och orsakerna till det.

Stadsbyggnadsnämnden

Särskilt uttalande av Jan Valeskog m.fl. (S), Maria Mustonen m.fl. (V) och Cecilia Obermüller (MP)

I samrådsunderlaget har Vattenmyndigheten identifierat viktiga frågeställningar för att förvaltningen av sjöar, vattendrag, grundvatten och kustvatten ska fungera på ett bra sätt. Förvaltningen av våra vatten är en prioriterad fråga för Stockholms stad, en huvudstad i innerskärgård, omgiven av vatten.

Övergödning, miljögifter som till exempel kvicksilver, PAH, PFAS och TBT och är hot mot ekosystem och hälsa. Klimatförändringarna ökar problem med torka och vattenbrist eller i form av översvämningar med följande föroreningsspridning.

God vattenförvaltning med fungerande ekosystem och vatten av god kvalitet i tillräcklig mängd är väsentligt både för miljömål och för minskad sårbarhet för den civila beredskapen.

För att skapa ett robust VA-system och undvika sårbarhet genom centralisering av dricksvattenproduktion är det viktigt att utveckla reservvattentäkter i hela regionen och att öka samarbetet mellan kommuner och VA-aktörer i vattendistriktet. Även för vatten som beredskapsfråga är samverkan, samarbete och prioritering tvärs över discipliner, administrativa gränser och samhällsnivåer en förmåga som kan ge ett bra utgångsläge vid kris.

För Stockholms stad är det väsentligt att dricksvattenfrågan och reservvatten lyfts i förvaltningsövergripande planering. Vattenfrågan behöver tidiga samhällsekonomiska konsekvensanalyser för att kunna följa miljökvalitetsnormerna för vatten och de lokala åtgärdsprogrammets genomförande är ett bra arbetssätt.

Särskilt uttalande av Mikael Blomstrand (C)

Att diskutera tillståndet i Norra Östersjöns vattendistrikt är av stor vikt för att säkerställa en hållbar vattenmiljö och långsiktig ekologisk balans. De huvudsakliga miljöproblemen i området är övergödning, miljögifter och fysisk påverkan, vilket kräver omfattande åtgärder och samverkan på alla nivåer för att uppfylla miljökvalitetsnormerna. Centerpartiet anser att förvaltningens syn på vikten av tidig integrering av vattenfrågor i samhällsplaneringen är korrekt och nödvändig för att möta dessa utmaningar. Det är viktigt att även nämna i Norra Östersjöns vattendistrikt för vattenkvaliteten helt avgörande faktorer, som överfisket av strömming och våra populationer av mellanskarv och gråsäl.

Centerpartiet vill betona att det inte räcker att enbart fokusera på övergödning och miljögifter. Det är av yttersta vikt att man även adresserar de faktorer som direkt påverkar vattenkvaliteten och ekosystemets balans, såsom överfisket av strömming och de växande populationerna av mellanskarv och gråsäl. Dessa faktorer har en avgörande betydelse för rovfiskarnas tillgång och därmed för hela ekosystemets stabilitet.

Centerpartiet vill därför ännu en gång påminna om vikten av att se hela den komplexa bild som avgör Östersjöns framtid – inte minst den minskande tillgången på rovfisk. Framförallt har minskningen av arterna strömming, abborre och gädda visat sig ha stor och negativ betydelse för ekosystemet. Istället har storspiggen ökat markant. Storspiggen äter huvudsakligen små kräftdjur, som i sin tur äter fintrådiga alger. Den ökande mängden spigg får alltså samtidigt mängden trådalger att öka i Östersjön. Dessa trådalger kväver i sin tur annan vegetation vilket utgör livsviktiga livsmiljöer för exempelvis fiskyngel. Trådalger gynnas också av övergödning vilket medför att spiggökningen förstärker övergödningssymtomen i Östersjön.

Det går helt enkelt inte att blunda för fakta – det yrkesmässiga överfisket av våra rovfiskar i Östersjön måste få ett stopp. Och populationerna av både skarv och gråsäl, som i hög grad också bidrar till det minskade antalet rovfiskar, måste beskattas hårdare. Dessa fiskätande rovdjur söker sig nämligen, på grund av strömmingsbrist efter överfiske i ytterskärgården, allt närmare staden och de kustvikar som utgör viktiga livsmiljöer för rovfisk. Ett exempel på detta är att antalet skarvar i Stora Värtan tredubblats sedan 2018. Inventeringen av skarvbon i Stora Värtan uppgick till 3077 stycken 2023 och till 2705 stycken 2024.